

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของแรงงาน นอกระบบในอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายทรงยศ คำชัย
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรคุณวุฒิพนธ์ สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

บทคัดย่อ

คุณวุฒิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของแรงงานนอกระบบ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงของแรงงานนอกระบบ และพัฒนารูปแบบในการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของแรงงานนอกระบบ การดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณในแรงงานนอกระบบสัญชาติไทย อายุ 15 ปีขึ้นไปในอำเภอคอยสะเก็ด จำนวน 390 คน โดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของแรงงานนอกระบบ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในแรงงานนอกระบบภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคการบริการ ภาคละ 1 กลุ่ม เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบไปทดลองใช้กับแรงงานนอกระบบอีก 1 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 49 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพสมรส พบสภาวะสุขภาพจากการทำงานต่ำ ทั้งด้านการยศาสตร์ ผิวน้ำ และระบบทางเดินหายใจ แต่พบพฤติกรรมเสี่ยงสูงโดยเฉพาะด้านการยศาสตร์ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยลักษณะการทำงาน การทำงานมานาน ระยะเวลาพักงาน และใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการทำงาน ใช้ทำนายภาวะสุขภาพอย่างได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำนวนปีที่ศึกษา สถานภาพสมรส งานภาคการเกษตร งานภาคการผลิต และลักษณะการจ้าง ใช้ทำนายพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวของแรงงานนอกระบบ 3 ประเภทที่มีความเสี่ยง พบว่า ด้านภาวะสุขภาพ แรงงานแต่ละประเภท มีภาวะสุขภาพเฉพาะทางการยศาสตร์ และทางผิวน้ำ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ นั้นแรงงานแต่ละประเภทมี

พฤติกรรมเสี่ยงเฉพาะทางผิวหนัง ทางระบบทางเดินหายใจ และพฤติกรรมเสี่ยงโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของแรงงานนอกระบบมี 7 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาทีมจัดการสุขภาพ 2) การสำรวจชุมชนโดยใช้เครื่องมือ 7 ชิ้นและประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ 3) การวิเคราะห์ชุมชน 4) การทำแผนชุมชน 5) การดำเนินการตามแผน 6) การประเมินผล และ 7) การคืนข้อมูลสู่ชุมชน และทีมจัดการสุขภาพควรประกอบด้วย ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข แรงงานนอกระบบที่เป็นสมาชิกองค์กรชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Title	Development of an Appropriate Health Management Model for Informal Workers in Doi Saket District, Chiang Mai
Author	Mr. Songyos Khamchai
Degree of	Doctoral of Philosophy in Rural Planning and Development
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Boonsom Waraegsiri

ABSTRACT

This research aimed to explore informal worker health condition and health risk behavior; to find the relationships of factors effecting health condition and health risk behavior; and to develop appropriate health management model for informal workers. The method used in this research and development was divided into 3 parts. There were 1) quantitative data collection was used with 390 Thai informal workers aged 15 years old and above in Doi Saket district, Chiang Mai. The samples were obtained by systematic random sampling. Structured interview was used for data collection and analyzed by using descriptive statistics, logistic regression and analysis of variance; 2) development of an appropriate health management model in 4 purposive sampling groups of informal workers such as agriculture, production and service groups. The interview, participated and non-participated observation and focus groups were used for data collection; and 3) the model was tried out with 1 experimental group of the informal workers

The findings revealed that majority of the samples were female, 49 years old, elementary school graduates, and married. They had a low level of health condition (ergonomic, skins and respiratory system) but high risk behavior on ergonomic behavior. The relationships of all variables were found that work type, years of working, rest and using of work safety equipment were used to predict health condition. Educational attainment, status, agricultural work, productive work, and employment were used to predict risk behavior with .05 level of the statistical significance. The comparison of 3 types of risk informal workers by using one way ANOVA found that the informal workers were different in ergonomic and skin health condition. For risk behaviors, they were different in skin, respiratory and total risk behaviors with .05 level of the statistical significance.

The development of an appropriate health management model for informal workers consisted of 7 steps: 1) health management team development; 2) community survey by using 7 tools of community survey and health impact assessment; 3) community analysis; 4) community planning; 5) community's plan implementing; 6) evaluation, and 7) data feedback. The health management team should consist of community leaders, municipality members, health volunteers, informal workers who are community organization members, and public health officers.

